dosarul nr.2-741/2025
2-25078589-26-2-03062025

Hotărâre
în numele Legii

29 octombrie 2025 oraşul Rîşcani

Judecătorul Judecătoriei Drochia sediul Rîşcani, Sergiu Godorogea, examinând *unipersonal în procedură cu valoare redusă în lipsa părților* cererea de chemare în judecată înaintată de AEÎ „Hiluți-Rîșcani" împotriva lui Dovgani Cristina; Dovgani Roman; Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei privind încasarea datoriei,__

CONSTATĂ:

La data de 03 iunie 2025 reclamantul Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantul Asocialia de Economii și Împrumut „Hiliuți- Rîșcani" a invocat că, la data de 01.08.2023 Dovgani Cristina a depus o cerere de acordare a împrumutului către Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți- Rîșcani". La data de 01.08.2023 între Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" și Dovgani Cristina a fost încheiat contractul de împrumut nr. ***** din 01.08.2023. În temeiul acestui contract la data de 11.08.2023 Dovgani Cristina a primit un împrumut sub formă de mijloace bănești în sumă de 53 000 (cinci zeci și trei mii) lei (pct.1.1), cu o dobîndă de 30% anual (pct. 2.1.) cu scădența la 05.08.2025. În acest sens fiind semnată dispoziția de plată nr. 1236 din 11.08.2023.

În conformitate cu pct. 3.1. din contract, inclusiv în temeiul contractului de fidejusiune nr. *****/F din 01.08.2023 rambursarea împrumutului , plata dobînzilor, penalităților și a altor cheltuieli aferente … este garantată în mod solidar de către fidejusorii Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei.

În conformitate cu pct. 6.2 din contract, fidejusorii au obligația de a executa la timp și întocmai obligația pe care și-au asumat-o.

În perioada de pînă la depunerea cererii privind încasarea datoriei, Dovgani Cristina, a înregistrat în repetate rânduri datorii nerespectând graficul de rambursare prevăzut în contractul de împrumut (pct.2.5). Despre acest fapt pîrîtul și copîrîții au fost înștiințați prin telefon și scrisori, însă fără rezultat.

Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" la data de 24.03.2025, a somat despre necesitatea executării obligațiilor contractuale în cel mai scurt termen, acordând pîrîtului și copîrîtului un termen de 10 zile pentru a reacționa în mod oricare la somație, or a contacta un reprezentant Asociației de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani", pentru a negocia o posibilă tranzacție de împăcare, eșalonare a plății, revizuire a datoriei ș.a. Drept urmare nu a executat obligația contractuală.

În scopul soluționării extrajudiciare a litigiului, reclamantul a peîntîmpinat pîrîtul și copîrîtul despre existența și mărimea datoriilor, despre obligația de a restitui suma împrumutului și de a plăti dobînzile de întîrziere, penalitățile aferente, respectiv și cheltuielile legate de asistență juridică, precum și despre intenția reclamantului de a acționa în judecată, în cazul în care nu vor efectua plățile conform contractului.

În legătură că pîrîtul și copîrîții se comportă cu rera credință și nu-și execută obligațiile contractuale, reclamantul face trimitere la art. 942 alin.4 care spune: „ În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară la alegere, fie dobînda de întărziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întărziere. De asemenea, creditorul poate cerere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întărziere.”

Acela-și articol, la alin.2 prevede: „Rata dobînzii de întărziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 punte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scădență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întărziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.”

Reieșind din prevederile enunțate supra, având în vedere că debitorul și fidejusorii se eschivează de la executarea obligațiilor, reclamantul face uz de prevederile art. 924 și nu va calcula penalitățile conform contractului dar vine cu solicitarea de calculare a dobânzii legale (de întârziere).

Astfel, la data de 23.03.2025, conform somației, reclamantul a solicitat restituirea anticipată a împrumutului, având în vedere neachitarea sumelor restante, corespunzător din data respectivă suma de 46980 lei este de întârziere.

Având în vedere că, contractul de împrumut este purtător de dobândă, în calitate de creditor reclamantul va înlocui rata prevăzută la art. 874 Cod civil cu rata dobânzii prevăzută de contract.

Respectiv 30% conform contractului de împrumut, plus 5 puncte procentuale, este egal cu rata anuală a dobânzii de întârziere 35%.

46980 lei x 35% = 16443,00 lei anual

16443,00 lei / 365 zile = 45,05 lei pe zi.

Din data scadenței 23.03.2025 până la data de 05.08.2025 sunt 138 zile restanță 45.05 x 138 = 6216,81 lei, dobânda de întârziere.

Astfel până la momentul înaintării prezentei cereri în instanța de judecată pentru a soluționa litigiul între părți, a fost imposibil de a-l soluționa pe cale amiabilă (extrajudiciară), pârâtul și copârâții nu au întreprins nici o măsură în vederea aplanării litigiului în cauză.

Reclamantul invocă motivele de drept a acțiunii în baza art. 38 Competența teritorială generală. (1) reclamantul poate intenta acțiunea în oricare din sediile instanței în a cărei rază teritorială se află domiciliul pîrîtîtului.

Articolul 391 CC. Termenul general de prescripție extinctivă. (1) termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Articolul 395 CC. Începutul curgerii termenului de prescripție extinctivă. (9) cînd este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care

fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Articolul 774 CC. Dispozițiile generale cu privire la obligație. În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau nu a face.

Articolul 775 CC. Bună-credință și diligența. (1) Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației

Articolul 776 CC. Temeiurile nașterii obligațiilor. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Articolul 864 CC. Dreptul creditorului de a cere executarea obligației înainte de termen. (1) Chiar dacă, în favoarea debitorului, este stabilit un anumit termen de executare, creditorul poate pretinde executarea imediată a obligației în cazul în care debitorul se află în incapacitate de plată sau a redus garanțiile convenite anterior, sau în genere nu le-a putut prezenta, precum și în alte cazuri prevăzute de lege. (2) În cazul în care obligația pecuniară urmează a fi executată în rate, creditorul poate pretinde executarea imediată a ratelor neajunse la scadență dacă: a) a survenit unul din cazurile prevăzute la alin.(1); b) o rată rămâne neachitată, total sau parțial, mai multe de 45 de zile de la scadența acesteia; c) pe parcursul oricărei perioade de 12 luni consecutive, trei sau mai multe rate nu au fost plătite integral la scadență; d) sunt întrunite condițiile care îl îndreptățesc pe creditor să recurgă la rezoluțiune pentru neexecutare a contractului din care rezultă obligația pecuniară.

Articolul 874 CC. Rata dobânzii. În cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Articolul 916 CC. Punerea debitorului în întârziere. (2) Nu este necesară somația în cazul în care: a) este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Articolul 942 CC. Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare. (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobânda de întârziere pentru suma respectivă din data imediată următoarei scadențe plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută de art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobânda prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alege fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.

Articolul 947 CC. Dispoziții generale cu privire la clauza penală. (1) Clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. (3) Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantată prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Articolul 948 CC. Forma clauzei penale. (1) Clauza penală se face în scris. (2) Nerespectarea formei scrise atrage nulitatea clauzei penale.

Articolul 1242 CC. Contractul de împrumut. (1) Prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietatea celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fingibile, iar acesta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Articolul 1247 CC. Restituirea împrumutului. (1) Împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzile, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

Articolul 1248 CC. Efectele restituirii împrumutului. (2) Dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în mod stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Articolul 1628 CC. Contractul de fidejusiune. (1) Prin contract de fidejusiune, o parte (fidejusor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului. (2) Prin fidejusiune se poate garanta și o obligație viitore sau afectată de modalități.

Articolul 1629 CC. Forma contractului de fidejusiune. Contractul de fidejusiune, pentru a fi valabil, trebuie încheiat în scris. În cazul în care fidejusorul execută obligația, viciul de formă se consideră înlăturat.

Articolul 1630 CC. Neobligativitatea acordului debitorului la constituirea fidejusiunii. O persoană poate deveni fidejusor fără acordul debitorului și chiar fără știrea acestuia.

Articolul 1640 CC. Răspunderea fidejusorului. (1) În cazul neexecutării obligației principale, fidejusorul și debitorul sunt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

Articolul 1644 CC. Informarea despre întârzierea executării obligațiilor. Dacă debitorul principal este în întârziere cu executarea obligațiilor sale, creditorul trebuie să-l informeze despre aceasta pe fidejusor.

Reclamantul Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani” î-și întemeiază acțiunea pe prevederile art., art. 38, 166, 167 Codul de procedură civilă și art., art. 391, 395, 774, 775, 776, 874, 916, 947, 948, 1242, 1247, 1248, 1628, 1629, 1630, 1640, 1644 Codul civil și solicită admiterea cererii de chemare în judecată privind încasarea datoriei, încasarea în mod solidar de la pîrît și copîrîți în folosul reclamantului a datoriei în mărime de 62595,30 lei din care împrumutul -46980,00 lei, dobânda contractuală -9398,49 lei, dobânda de întârziere -6216,81 lei. Încasarea în mod solidar de la pîrît și copîrîți a onorariului avocatului în mărime de 5000, 00 lei și a cheltuielilor de judecată cu titlul de taxa de stat în mărime de 2427,86 lei, a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei și a altor cheltuieli aferente.

Prin încheierea din 05 iunie 2025, s-a dispus examinarea cererii de chemare în judecată înaintată de către Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani” împotriva lui Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei cu privire la încasarea datoriei, în procedura cu privire la cererile cu valoare redusă(f.d. 45).

La data de 09 iunie 2025, pârâților le-au fost expediate: încheierea nr. 2-741/2025 din 05 iunie 2025, cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, actele expediate pârâților

Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei ne fiind recepționate de către pârâți, astfel fiind dispusă citarea publică a pîrîților.

La data de 08 septembrie 2025 de către reprezentantul reclamantului avocatul Sergiu Graur a fost depusă cererea de anexare a probelor în temeiul art. 56 CPC prin care a fost solicitat anexarea copiei extrasului din ziarul „Dreptul" nr. 33 din 08.09.2025 privind informarea pîrîților Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei, că pe rolul instanței se află spre examinare cererea de chemare în judecată înaintată de către Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" împotriva lui Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei cu privire la încasarea datoriei și copia facturii nr. 1444 din 03.09.2025 pentru servicii de publicare în sumă de 265,00 lei. Astfel reprezentantul reclamantului avocatul Sergiu Graur a solicitat încasarea în mod solidar a cheltuielilor de citare publică a pîrîților.

Studiind materialele cauzei, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța consideră necesar de a admite acțiunea înaintată de AEÎ „Hiluți-Rîșcani" din următoarele considerente:

Potrivit art. 130 alin.(1), (2), (3) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.*

În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

Potrivit art.121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*.

Or, conform art.239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată*.

Actele cauzei certifică faptul că la 01.08.2023 Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" în calitate de împrumutător, a încheiat cu Dovgani Cristina, în calitate de împrumutat contractul de împrumut nr.***** din 01.08.2023, potrivit căruia Asociația de Economii și Împrumut „Hiliuți-Rîșcani" a acordat lui Dovgani Cristina un împrumut în sumă de 53.000,00 lei, cu scadența 05.08.2023, dobânda anuală de 30%. Împrumutul urma a fi restituit conform graficului înserat în contractul de împrumut. (f.d.18-21).

Potrivit art.1242 alin.(1) Cod civil, *prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.*

Rambursarea împrumutului a fost garantată prin încheierea contractelor de fidejusiune cu fidejusorii Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei, care și-au asumat obligația de a răspunde solidar și în volum deplin pentru obligația împrumutatului (f.d.23-28).

Potrivit dispoziției de plată nr.***** din 11.08.2023 Dovgani Cristina a recepționat împrumutul în sumă de 53.000,00 lei (f.d.22).

Invocând admiterea restanței la plata ratelor lunare, potrivit contractului de împrumut, la 24.03.2025 Asociația de Economii și Împrumut ”Hiliuți-Rîșcani” a expediat în adresa debitorului Dovgani Cristina, cât și fidejusorilor Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei reclamație cu solicitarea achitării datoriei în termen de 10 zile (f.d. 29, 30, 33,34), care a fost recepționată de către Captaciuc Serghei la 02.04.2025 (f.d.31).

Deoarece datoria acumulată nu a fost achitată, la 03 iunie 2005 Asociația de Economii și Împrumut ”Hiliuți-Rîșcani” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitri și Captaciuc Serghei solicitând încasarea, în mod solidar, a datoriei formate din: suma împrumutului în sumă de 46.980,00 lei, a dobânzii contractuale în mărime de 9398,49 lei, dobînda de întîrziere în mărime de 6.216,82 lei și cheltuielile de judecată.

Instanța de judecată notează că prin natura sa, raportul juridic obligaţional este menit să producă efecte juridice. Efectul general al oricărei obligaţii este de a da creditorului dreptul de a obţine de la debitor îndeplinirea exactă a prestaţiei la care s-a obligat. Dar, pentru ca o obligaţie să poată fi executată, mai întîi de toate, este necesar ca aceasta să existe. Obligaţiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condiţiile prevăzute în actul din care au luat naştere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul şi modul de executare.

În conformitate cu dispozițiile art.992 alin.(1) Cod civil, *contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice*.

Potrivit art.993 alin.(2), art.679 alin.(1) Cod civil, *părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispoziţiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conţinutul lor. Contractul se consideră încheiat dacă părţile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esenţiale.*

Potrivit art.774 alin.(1), art. 776 Cod civil, *în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.*

Articolul 775 alin.(1) Cod civil prevede că *debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.*

Instanța de judecată menționează, că părțile contractului de împrumut au stabilit în pct.2.1 al contractului o dobândă în mărime de 30% anual, care se calculează în bază lunară, începând cu ziua primirii împrumutului, potrivit pct.2.2.

Totodată, în dependență de evoluția pieții financiare rata dobânzii menționată în pct.2.1 și a penalității stipulate în pct.2.9 din contract poate fi mărită sau micșorată prin acordul comun al părților contractante.

În pct.2.5 din contract părțile au convenit că achitarea datoriei se efectuează în următoare ordine: 1) se achită dobânda; 2) se rambursează împrumutul.

Potrivit pct. 2.8, pentru sumele restante ale împrumutului și dobânzii aferente se percep penalități în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform pct.2.9 din contract, în cazul nerambursării împrumutului, și a dobânzii aferente la termenul prevăzut de pct.2.6, împrumutul și dobânda restantă se recuperează în ordinea următoare: a) se achită împrumutul restant; b) se achită dobânda restantă; c) se achită dobânda penalizatoare.

Referitor la dobânda contractuală, instanța de judecată precizează că împrumutul în speţă este cu titlu oneros, adică este un împrumut cu dobândă. O condiţie pentru ca împrumutul să fie purtător de dobândă, este nevoie de o clauză în acest sens, iar dacă nu există o clauză în acest sens, dobânda nu este datorată de drept. În plus, libertatea contractuală poate fi valorificată numai în cadrul legal, cu respectarea unor limite rezonabile, impuse de raţiuni de ocrotire a unor interese publice şi private legitime.

Instanța de judecată notează că în conformitate cu dispozițiile art.874 alin.(1) Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobândă, se plăteşte o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei aplicabilă conform alin.(2) dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată. Prin rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei se subînțelege rata de refinanțare, adică acea rată, care este aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt.

Instanța de judecată menționează că dobânda constă de regulă, într-o sumă de bani şi reprezintă fructele civile produse de bunul împrumutat. În cazul împrumutului cu dobîndă, contractul are un obiect dublu: bunul împrumutat şi dobânda. Pentru ca împrumutul să fie purtător de dobînzi, este nevoie de o clauză în acest sens, iar dacă nu există clauză, dobînda nu este datorată de drept. Cuantumul dobînzii trebuie să fie egal cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei. Neachitarea în termen a dobînzii acordă dreptul împrumutătorului, de a cere restituirea imediată a împrumutului şi dobînzii aferente, inclusiv printr-o cerere de chemare în judecată.

Conform art.1247 alin. (1) Codul civil, *împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobînzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi pînă la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluţiunea împrumutului*.

Din probele anexate la dosar reiese cert că, Asociația de Economii și Împrumut ”Hiliuți-Rîșcani” în calitate de împrumutător a împrumutat debitorului Dovgani Cristina suma de 53.000,00 lei, iar ultima şi-a asumat obligaţia de a restitui împrumutul propriu zis cu dobânda contractuală de 30% anual.

Instanța de judecată în raport cu cele vizate supra, concluzionează că debitoarea nu și-a executat obligațiile, or, materialele cauzei atestă că până la intentarea acțiunii în justiție debitoarea Dovgani Cristina a admis încălcarea termenelor de plată a ratelor contractului.

Instanța de judecată reține, că Dovgani Cristina nu a achitat ratele lunare, nu și-a executat cu bună credință obligațiunea de restituire a împrumutului.

Se denotă că potrivit graficului de rambursare a împrumutului (f.d. 18-19), ratele dobânzilor urmau a fi achitate lunar, până la ziua de 05 a fiecărei luni, iar corpul împrumutului urma a fi achitat în rată unică la 05.08.2025.

Potrivit informației cu privire la achitările efectuate de Dovgani Cristina asupra ratelor contractuale (f.d. 37-41) se atestă că aceasta, până la data intentării acțiunii în judecată, a efectuat 2 plăți (la data de 09.09.2024 în sumă de 3000,00 lei și pe data de 22.10.2024 în sumă de 3020,00 lei) în sumă totală de 6020,00 lei.

Prin urmare, se atestă întrunirea a două condiții pentru ca reclamantul AEÎ ”Hiliuți-Rîșcani” să fie îndreptățit la restituirea anticipată a creditorului: mai multe rate au rămas neplătite și mai multe rate nu au fost plătite integral la scadenţă.

Materialele cauzei denotă că AEÎ ”Hiliuți-Rîșcani” prin notificările din 24.03.2025 (f.d. 29, 30, 33, 34) debitorii au fost notificați cu privire la scadența imediată a corpului creditorului și necesitatea stingerii restanțelor acumulate până la acea dată, fiind acordat în acest sens un termen de 10 zile, care nu a fost stins.

Avînd în vedere cele menționate, solicită încasarea în mod solidar de la pîrît și copîrîți în folosul reclamantului a datoriei de 62595,30 lei după cum urmează: Împrumut – 46980,00 lei; Dobîndă contractuală – 9398,49 lei; dobânda de întârziere – 6216,81 lei; a onorariului avocatului în mărime de 5000 lei și a cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 2427,86 lei, taxa de timbre în mărime de 200,00 lei și suma de 265,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru citarea publică a pîrîților.

Cu referire la încasarea corpului împrumutului de 46980,00 lei, instanța de judecată atestă că aceasta nu a fost achitată, prin urmare, în virtutea raportului obligațional, aceasta se consideră scadentă și urmează a fi încasată.

Cu referire la dobânda solicitată spre încasare de reclamant, se reține că, dobânda contractuală indicată în contractul de împrumut urmează a fi analizată prin prisma art. 1244 Cod Civil.

Articolul 1244 Cod civil, (1) *În baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni. (2) Interdicţia prevăzută la alin.(1) nu se aplică dobînzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanţelor, Banca Naţională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociaţiile de economii şi împrumut, organizaţiile de creditare nebancară, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. (3) Rata dobînzii prin care se încalcă dispoziţiile alin.(1) se reduce de drept pînă la rata maximă permisă conform alin.(1). Orice clauză contrară este nulă. (4) În sensul prezentului articol, prin dobîndă se înţelege atît sumele socotite în bani cu acest titlu, cît şi alte prestaţii, sub orice titlu sau denumire, la care împrumutatul se obligă drept preţ al utilizării împrumutului. (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobîndă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plăteşte dobîndă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin.(5) şi cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel. (7) În cazul în care împrumutatul nu plăteşte dobînda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului şi a dobînzii aferente.*

Cu alte cuvinte dobânzile percepute de catre organizațiile de creditare nebancară pot depăși dublul ratei de referință CHIBOR.

Potrivit opiniei consultative nr.13 din 01.11.2012 Cu privire la relaţia rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piaţa financiară non-bancară şi rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei, conform Normelor de prudenţă financiară a asociaţiilor de economii si împrumut a cetăţenilor, aprobate de Comisia Naţională a Pieţei Financiare prin Hotărîrea nr. 17/8 din 30 aprilie 2008 (Monitorul Oficial nr. 131- 133/381 din 22.07.2008), pct. 17, rata dobânzii la împrumuturile acordate de către asociaţie trebuie să fie stabilită la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile privind dobînzile la mijloacele financiare atrase, cheltuielile suportate si

constituirea si/sau menţinerea rezervei instituţionale la nivelul minim stabilit la art.33 din Legea nr.139 din 21.06.2007.

Prin urmare, instanța de judecată va considera rezonabilă rata dobânzii calculată conform sumei următoarelor componente: 1) costul creditorului atragerii mijloacelor financiare- rata de referinţă interbancară (CHIBOR) publicată de Banca Naţională a Moldovei; 2) profitul creditorului de aproximativ jumătate din costul indicat la componenta nr.1); 3) cheltuielile suportate de creditor si costurile aferente menţinerii rezervei instituţionale, de aproximativ 4-5%.

În raport cu dobânzile pe împrumuturile acordate de alţi agenţi economici participanţi la piaţa financiară non-bancară, este justificată aplicarea aceleiași formule de calcul.

Conform Regulamentului privind ratele de referinţă CHIBOR şi CHIBID, aprobat prin Hotărârea nr.110 din 30.05.2013 a Consiliului de Administrație a Băncii Naționale a Moldovei, CHIBOR (Chisinau Interbank Offered Rate) reprezintă rata de referinţă calculată în modul stabilit de prezentul regulament în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci. Banca Naţională va asigura publicarea ratelor de referinţă CHIBOR şi CHIBID pe pagina-web oficială a sa până la ora 12:00 (în cazuri excepţionale pînă la finele zilei de lucru).

Instanța de judecată notează că potrivit statisticii de pe site-ul bnm.md, rata CHIBOR la data încheierii contractului de împrumut – 01.08.2023 pentru perioada de 24 luni era 7,89 %.

În speță, potrivit opiniei consultative nr.13 din 01.11.2012 Cu privire la relaţia rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piaţa financiară non-bancară şi rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei, rata dobânzii rezonabile urmează a fi calculată în felul următor: 1) rata de referinţă interbancară (CHIBOR) la data de 01.04.2021 – 7,89; 2) profitul creditorului de aproximativ jumătate din costul indicat la componenta nr.1) ; 3) cheltuielile suportate de creditor si costurile aferente menţinerii rezervei instituţionale, de 5%. Deci, rata dobânzii rezonabile anuale este de 20,78 % (7,89+7,89+5%). Potrivit contractului de împrumut din 01.08.2023, dobânda anuală efectivă constituie 30% anual, prin urmare este una rezonabilă.

Astfel, potrivit contractului de împrumut 30% plus 5 puncte procentuale este egal cu rata anuală a dobînzii de întârziere 35%. Potrivit calculul 46980,00 lei x 35% = 16443,00 lei annual, 16443,00 lei /365 zile = 45, 05 lei pe zi. Din data scadenței 23.03.2025 pînă la data de 05.08.2025 sunt 138 zile de restanță, respectiv 45.05 x138 = 6216,81 lei, dobînda de întârziere.

Astfel, calculul total al sumelor care urmau a fi achitate de debitor pentru perioada raportată constituie 46980,00 lei corpul împrumutului, 9398,49 dobânda contractuală și 6216,81 lei dobânda de întârziere.

Potrivit art. 942 alin. (1), (2) Cod civil, *în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la* ***dobîndă de întîrziere*** *pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care sa efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.* ***Rata dobînzii de întîrziere este egală cu*** *rata prevăzută la art.874* ***plus*** *5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau* ***9 puncte procentuale pe an****, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadenţă obligaţia pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere,* ***creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract****.*

Conform art. 942 alin. (4) Cod civil, *în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere,* ***fie dobînda de întîrziere calculată conform dispoziţiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere.***

Referitor la pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere judecătorul notează, că în conformitate cu dispozițiile art.947 alin.1-4 Cod civil, *clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluiază anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Părţile pot conveni asupra unei penalităţi mai mari decât prejudiciul.*

După cum rezultă din definiţia dată în alin.(1) al acestui articol, clauza penală constituie o evaluare convenţională şi prealabilă a eventualelor prejudicii pe care debitorul va fi obligat să le plătească în cazul neexecutării prestaţiei la care s-a îndatorat.

Articolul 943 alin.(1) Cod civil statuiază expres că *dobînda, **dobînda de întîrziere** sau, după caz, penalitatea **se calculează numai asupra sumei de bază a obligaţiei pecuniare** (capitalului).*

Conform art.1628 alin.(2) Cod civil, *fidejusiunea este obligaţia garantului (fidejusorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligaţia pe care debitorul o datorează creditorului (obligaţia garantată) şi care apare şi devine scadentă doar dacă apare şi devine scadentă obligaţia garantată.*

Fidejusiunea este o garanţie personală şi constă în angajamentul pe care şi-l ia o persoană (fidejusor) faţă de creditor de a executa obligaţia debitorului principal în cazul că acela nu o va executa. Creditorul are astfel certitudinea că în caz de nevoie creanţa sa va fi realizată prin două gajuri generale: patrimoniul debitorului şi patrimoniul fidejusorului.

Articolul 1637 alin.(1),(2) Cod civil stabilește că *obligaţia fidejusorului apare şi devine scadentă doar în măsură în care apare şi devine scadentă obligaţia debitorului faţă de creditor. Obligaţia fidejusorului nu poate depăşi obligaţia debitorului.*

Potrivit art.1639 alin.(1),(2) Cod civil, *garanţia acoperă, în limitele sumei maxime a acesteia, dacă s-a stipulat, nu numai obligaţia garantată principală, dar şi obligaţiile accesorii ei, pe care debitorul le datorează creditorului, cum ar fi dobînzile, dobînzile de întîrziere, penalităţile şi cheltuielile rezonabile de urmărire extrajudiciară a obligaţiilor menţionate în prezentul alineat. Cheltuielile de judecată şi de executare silită împotriva debitorului sînt acoperite, cu condiţia că fidejusorul a fost informat despre intenţia creditorului de a iniţia aceste proceduri cu un termen de preaviz suficient pentru a permite fidejusorului să evite aceste cheltuieli.*

Conform art.1640 Cod civil, *cu excepţia cazului în care s-a stipulat altfel, obligaţia debitorului şi a fidejusorului este solidară şi, în consecinţă, creditorul poate pretinde executarea solidară de la debitor sau, în limitele garanţiei, de la fidejusor.*

Potrivit pct.1.1 și 2.1.1 din contractele de fidejusiune, fidejusorii s-au obligat față de Asociație să execute integral și solidar obligațiile asumate de către împrumutat, în cazul neexecutării totale sau parțiale de către împrumutat a obligațiilor asumate în baza contractului de împrumut din 01.08.2023 în sumă de 53000,00 lei, cu toate anexele și acordurile adiționale.

Reieșind din faptul că debitorul Dovgani Cristina nu și-a executat obligațiile de achitare a tranșelor lunare, conform graficului plăților, care este parte componentă a contractului de împrumut, că rambursarea împrumutului a fost garantată de către fidejusorii Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei, ultimii urmează să răspundă solidar, de rând cu debitorul Dovgani Cristina pentru obligațiile acestuia față de creditorul AEÎ ”Hiliuți-Rîșcani”.

Ce ține de cheltuielile de judecatăinstanța reține următoarele:

Conform art.82 Cod de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi cheltuieli de judecare a pricinii.*

Conform art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

La înaintarea acțiunii reclamantul AEÎ „Hiliuți-Rîșcani" a achitat taxa de stat în sumă de 2427,86 lei, cheltuieli confirmate prin nota de plată A 00886409605516 din 02.06.2025 (f.d. 5).

Având în vedere că pretenția reclamantului a fost admisă integral în sumă totală de 62595,30 lei, conform art. 3 lit.a) Legii taxei de stat în acţiunile patrimoniale se achită o taxă de stat în sumă de 3% din valoarea acţiunii sau din suma încasată, instanța de judecată consideră necesar de a încasa în mod solidar de la Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei în beneficiul AEÎ „Hiliuți-Rîșcani" cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 2427,86 lei.

Reieşind din materialul probator, din partea reclamantului au fost suportate cheltuielile legate de citarea publică în ziarul "Dreptul" nr. 33 din 05.09.2025 în mărime de 265,00 (două sute șaiceci și cinci) lei, fapt confirmat prin facture nr. ***** din 03.09.2025 (f.d.61).

Astfel, instanța constată că urmează a fi încasate în mod solidar din contul Dovgani Cristina, Dovgani Roman, Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei privind încasarea datoriei cheltuieli legate de citarea publică în ziarul "Dreptul" nr. 33 din 05.09.2025 în mărime de 265,00 (două sute șaizeci și cinci,00) lei, respectivele cheltuieli ca fiind necesare şi rezonabile.

Articolul 96 Cod de procedură civilă, prevede că, *(1) instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile; (1^1) cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

Astfel, luând în considerație cele menționate, cât și complexitatea cauzei, ținând cont de anexa nr.2 din Decizia nr. 2 din 30.03.2012 aprobată de Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova, instanța consideră, că suma privind acordarea asistenței juridice acordate de către reprezentantul reclamantului, avocatul Sergiu Graur indicate în borderoul de calcul ce ține de – deplasarea la sediul clientului în în r-ul Rîșcani, discutarea problematicii dosarului – 1000,00 lei, studierea actelor, documentelor și a legislației aplicabile cauzei – 500,00 lei, întocmirea somației de restituire anticipată a datoriei restante și expedierea ultimei prin IS Poșta Moldovei – 500,00 lei, pregătirea și expedierea somației către debitor, căutarea debitorului pentru a discuta soluționarea amiabilă a cazului – 1000,00 lei, pregătirea cererii de chemare în judecată, pregătirea calculului desfăsurat a datoriei 2000,00 lei în total constituind suma de 5000,00 lei, care au fost reale, necesare și rezonabile prin urmare, necesită a fi admise în mărime de 5000,00 lei dat fiind faptul, că acțiunea înaintată de reclamant a fost admisă integral.

Conducîndu-se de art. art.276^2-276^4, art. 236-241 CPC RM, judecătorul, ___

Hotărăşte:

Cererea de chemare în judecată înaintată de AEÎ „Hiluți-Rîșcani" împotriva lui Dovgani Cristina; Dovgani Roman; Lungu Dumitru și Captaciuc Serghei privind încasarea datoriei, de admis, fiind întemeiată.

De încasat în mod solidar de la Dovgani Cristina, născută la data de *****, domiciliată sat. *****, raionul Rîșcani, IDNP: *****; Dovgani Roman, născut la data de *****, domiciliat sat. *****, raionul Rîșcani, IDNP: *****; Lungu Dumitru, născut la data *****, domiciliat sat. *****, raionul Rîșcani, IDNP: ***** și Captaciuc Serghei, născut la data de *****, domiciliat sat. *****, raionul Rîșcani, IDNP: *****, în beneficiul AEÎ „Hiliuți-Rîșcani", cu sediul în satul Hiliuți, raionul Rîșcani, IDNO 1004602010639, IBAN MD 19AG000000002251407197, conform contractului de împrumut nr. *****din 01.08.2023, datoria în mărime de 62 595,30 (șaizeci și două mii cinci sute nouăzeci și cinci, 30) lei, care constă din: împrumut în mărime de 46 980,00 (patruzeci și șase mii nouă sute optzeci,00) lei; dobânda contractuală în mărime 9398,49 (nouă mii trei sute nouzeci și opt,49) lei; dobânda de întârziere în mărime de 6216,81 (șase mii douăsute șaisprezece,81) lei și a cheltuielilor de judecată compuse din: achitarea taxei de stat în mărime de 2427,86 (două mii patru sute douăzeci și șapte,86) lei; a taxei de timbru în mărime de 200,00 (două sute,00) lei; onorariu pentru asistența juridică în mărime de 5000,00 (cinci mii,00) lei și cheltuieli pentru citarea publică în revista „Dreptul" în mărime de 265,00 (cincizeci,00) lei din 05.09.2025.

Se explică participanţilor la proces, că sunt în drept de a solicita întocmirea hotărîrii integrale în termen de 30 zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii.

Hotărîrea poate fi contestată în termen de 30 zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii în Curtea de Apel Nord, prin depunerea cererii de apel la judecătoria Drochia, sediul Rîşcani.

Judecător: Sergiu Godorogea